

ارایه مدلی جهت استقرار مدیریت کلاس درس سالم

علی خلخالی^{۱*}، جواد سلیمانپور^۲، معصومه فردی^۳

۱ و ۲) استادیار. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

۳) کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

* نویسنده مسؤل: Khalkhali@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۸۸/۱۲/۴ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۸۸/۱۲/۱۴ تاریخ پذیرش مقاله ۸۹/۲/۸

چکیده

سبک رهبری معلم (سالم و آسانگیر)، بعد انضباط (معقول، انعطاف پذیر، اعمال واضح قانون و قابل اجرا) و بعد رشد دانش آموز (اجتماعی، معنوی، عقلانی و هیجانی). همچنین مطابق آماره رگرسیون، مدیریت کلاس درس سالم با سبک رهبری معلم ۰/۲۵۸، با رشد دانش آموز ۰/۱۷۰، با انگیزش ۰/۴۴۰، با انضباط ۰/۷۸۳ و با ارتباط ۱/۵۹۶ دارای همبستگی می باشد. آماره تحلیل مسیر نیز در قالب یک مدل نشان داد که هر یک از پنج عامل تا چه حد توان پیش بینی مدیریت کلاس درس سالم را دارا می باشند. همچنین به عنوان نتایج فرعی پژوهش همبستگی بین هر پنج عامل شناسایی شده با یکدیگر نیز محاسبه گردید.

کلید واژه گان: مدیریت کلاس درس سالم، سبک رهبری معلم، رشد دانش آموز.

مقدمه

کلاس درس خط مقدم فعالیت های آموزشی، تربیتی و جایگاهی برای آماده نمودن افراد برای زندگی در جهان در حال تغییر است. کلاس درس محلی است که خدماتی مستقیم به دانش آموزان ارایه می شود تا آنان از

جهت فردی و اجتماعی رشد یافته و زمینه توسعه سالم و همه جانبه جامعه فراهم گردد (راگ، ۱۹۹۷). سازمان بهداشت جهانی^۲ دارای شناخته شده ترین و گسترده ترین

۱. Wragg

۲. The World Health Organization

تعریف در مبحث سلامت است. آن سازمان بهداشت را به عنوان «بیماریه وجود فیزیکی، روحی، و اجتماعی کامل و نه صرفاً حضور بیماری و عجز ناتوانی» تعریف کرد. امروزه تعریف سلامت با ابعاد اجتماعی، روحی و فیزیکی در ارتباط است. پانیه و هان^۳ (۱۹۹۵) اظهار می‌دارند، سلامت شامل ابعاد عقلانی و روحی توسعه یافته است. بعضی از متخصصان بیان می‌کنند که دانش‌آموزی سالم است که به «سطح بالایی از سلامت» رسیده باشد. مدیریت کلاس درس سالم شامل رشد دانش‌آموز سالم، انگیزش سالم، معلم سالم، ارتباط سالم و انضباط سالم می‌باشد. مدیریت کلاس درس سالم فرآیندی است که به دانش‌آموز در همه زمینه‌های فیزیکی، اجتماعی، معنوی، هیجانی، عقلی و محیطی کمک و یاری می‌رساند و فرصت برای رشد و پیشرفت را برای او فراهم می‌آورد (ناکامورا، ۲۰۰۰). مدیریت کلاس درس سالم، کار کردن با دانش‌آموزان، ایجاد نظم و آرامش، جلب توجه دانش‌آموزان و تأمین یک جو آموزشی مناسب است که در آن دانش‌آموزان به سمت اهداف هدایت و رهبری می‌شوند (رئوفی، ۱۳۷۷). سلامت کلاس درس به عنوان مکانی برای خلق فرآیند یاددهی- یادگیری که محصول ورودی و خروجی فرآیند، دانش‌آموز است از اهمیت برخوردار است. چنانچه معلم فاقد توانایی مدیریت کلاس درس به‌طور مؤثر باشد، بعید نیست سایر مهارت‌هایش نیز بی‌اثر شود. بنابراین توجه به مدیریت کلاس، نحوه اداره کلاس‌ها و به کارگیری بهترین و مطلوب‌ترین سبک مدیریتی کلاس و در نهایت آرایه مدلی برای کلاس درس سالم و مقایسه آن با مدارس فعلی امری حیاتی و ضروری است. مدیریت کلاس درس تهیه تدارکات و

اتخاذ شیوه‌های لازم برای ایجاد و حفظ محیطی اثربخشی برای آموزش و یادگیری است که بستگی به چگونگی سازمان‌دهی کلاس درس، تدریس، چگونگی ارزشیابی، دلایل انگیزش رفتار دانش‌آموزان، ایجاد جو یادگیری مطلوب و سبک‌های مدیریتی معلم دارد (داتیل دیوک^۴، ۱۹۸۹، ص ۲۰۰). ناکامورا (۲۰۰۰) در کتاب مدیریت کلاس درس سالم پرداخته است و همچنین در کتاب مدیریت کلاس درس ای.سی.راگ به بیان و آرایه یک تعداد از اندیشه‌ها و قواعد اولیه درباره مدیریت کلاس درس به معلمان تازه کار پرداخته است. دیسکی در کتاب «مدیریت کلاس درس»، به اهدافی چون قابلیت جذب کامل شاگردان در کلاس در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها و ایجاد اعتماد به نفس در مورد عدم کاهش قدرت یادگیری و آزادی فرد و همچنین به بررسی استعداد و حفظ روابط غیر رسمی با شاگردان کلاس بصورتی که قدرت کنترل کلاس درس در موقع ضروری از دست نرود پرداخته است (محمدزاده، ۱۳۸۴). کلاس درس به عنوان کوچک‌ترین خرده سیستم نظام آموزشی به تبع تحولات و تغییرات اجتماعی و آموزشی در حال تغییر است. از میان عناصر کلاس درس، نقش معلم و سبک مدیریتی او در تحقیق اهداف آموزشی و تربیت دانش‌آموزانی متناسب با جهان امروز بسیار مهم و اساسی است. معلمان در کلاس‌های درس باید سبک‌های مدیریتی را متناسب با ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان و روش‌های تدریس به‌گونه‌ای انتخاب کنند که دانش‌آموزان فرصت کسب انواع مهارت‌ها را از طریق عمل در کلاس درس بیاموزند. روش‌های تدریس فعال، توجه به علائق و نیازهای دانش‌آموزان، به

4. Datile Duke

3. Payne & Hahn

کارگیری روش‌های حل مسأله مشارکتی، ایجاد رابطه سازنده و اثر بخشی با دانش‌آموزان می‌تواند محیط کلاس درس و فرآیند آموزش را شوق‌انگیز و زمینه تحقق اهداف تربیتی و آموزشی را فراهم نماید. به نظر کارولین اورتون (۱۹۸۷) به کارگیری مدیریتی مناسب و سالم، تدوین قواعد و مقررات واضح و روشن و اثربخش، تفهیم مقررات به دانش‌آموزان با بیانی ساده و نظارت مداوم معلم بر رعایت قواعد و مقررات در اداره کلاس‌های درس بسیار اثربخش است. بنابراین معلمان باید برای اداره کلاس درس شیوه‌های اثربخش و کارآیی را متناسب با شاگردان انتخاب و بکارگیرند. بازدهی نظام آموزشی وابسته به چگونگی مدیریت در کلاس درس سالم است. به منظور ارایه مدلی جهت استقرار کلاس درس سالم، پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به سؤال‌های زیر است:

- ۱- ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم کدام‌ها هستند؟ و زیر بنای آنها از چه عواملی اشباع شده است؟
- ۲- میزان همبستگی این عوامل با مفهوم مدیریت کلاس درس سالم چقدر است؟
- ۳- عوامل استخراج شده تا چه حد قابلیت پیش‌بینی و مدلسازی مدیریت کلاس درس سالم را دارند؟
- ۴- مدل نظری مدیریت کلاس درس سالم چگونه است؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر یک پژوهش زمینه‌یابی (پیمایشی) می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دبیران (زن و مرد) مدارس راهنمایی دولتی شهر رشت در سال تحصیلی ۸۶-۸۵ می‌باشد. تعداد کل دبیران شاغل در این مدارس ۱۰۶۰ نفر بوده است که ۴۵۳ نفر مرد و ۶۰۷ نفر زن می‌باشند. نمونه شامل ۱۵۰ نفر دبیران

مدارس راهنمایی دولتی شهر رشت می‌باشد که با استفاده از فرمول حجم نمونه در پژوهش‌های توصیفی بدست آمده است. از تعداد ۱۵۰ نمونه بدست آمده ۶۴ نفر مرد و ۸۶ نفر زن می‌باشد. در این تحقیق برای نمونه‌گیری از روش تصادفی طبقه‌ای نسبی استفاده شد. همچنین از بررسی سوابق تحقیقات انجام شده و تئوری‌های مربوط، ۷۵ مؤلفه شناسایی و در قالب یک پرسشنامه در مقیاس فاصله‌ای تنظیم شد. ضریب پایایی پرسشنامه در همه ابعاد به روش آلفای کرونباخ بالای ۹۰ درصد بوده است. به دلیل ماهیت این پژوهش، مجموعه عملیات آماری تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام پذیرفت. از آمار توصیفی: آماره‌های فراوانی، شاخص‌های مرکزی (نما، میانه، میانگین)، شاخص‌های پراکندگی (انحراف معیار، واریانس) برای همه ابعاد و کل پرسشنامه استفاده شد. برای پاسخگویی به سؤال‌های پژوهش، روش تحلیلی عاملی از نوع چرخش واریماکس، روش تحلیل مسیر و روش مفهوم‌سازی برای ترسیم مدل مدیریت کلاس درس سالم مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها

پس از توصیف داده‌ها به تحلیل سؤال پژوهشی پرداخته می‌شود.

تحلیل سؤال یکم: ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم کدام‌ها هستند و زیر بنای آنها از چه عواملی اشباع شده است؟

پس از تأیید روایی صوری سؤال‌های پرسشنامه و برآورد شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد برای هر سؤال جهت تعیین مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی از آزمون کرویت بارتلت و کایزر-می‌یر-اولکین

اجرا گردید. نتایج در جدول شماره ۱ گزارش شده است.

جدول شماره ۱. آزمون کفایت نمونه برداری

شاخص کایزر-می-یر-اولکین	۷۸۲۰
خی دو (آزمون کرویت بارتلت)	۶۸۲/۴۶۰
درجه آزادی	۱۲۲۵
سطح معنی داری	۰۰۰

است. در گام بعدی پس از اینکه از وجود شرایط مفروضه‌های تحلیل عامل اطمینان حاصل شد، فرایند تحلیل عاملی دنبال گردید. خلاصه نتایج اجرای تحلیل عاملی مبتنی بر تحلیل مؤلفه‌های اصلی در جدول شماره ۲ نمایش داده شده است.

مطابق داده‌های جدول شماره ۱، مقدار KMO گزارش شده ۰/۷۸۲ می‌باشد. این عدد بیانگر شرایط مناسب برای اجرای تحلیل عاملی است. همچنین خی دو آزمون کرویت بارتلت در سطح بیش از ۰/۹۹ معنی دار است. به عبارت دیگر مقدار همبستگی موجود در میان گزاره‌های مورد مطالعه برای تحلیل عاملی پذیرفتنی

جدول شماره ۲. کل واریانس تبیین شده (درصد واریانس ساده و تراکمی با هر عامل)

مؤلفه‌ها	مجموع خروجی‌های مجذور بارها (قبل از مقادیر ویژه یا چرخش)			مجموع چرخش مجذور بارها		
	مجموع	درصد	درصد تجمعی	مجموع	درصد	درصد تجمعی
۱	۱۳/۶۴۶	۱۸/۱۹۵	۱۸/۱۹۵	۸/۴۷۷	۱۱/۳۰۲	۱۱/۳۰۲
۲	۴/۸۴۹	۶/۴۶۵	۲۴/۶۶۰	۵/۷۰۷	۷/۶۰۹	۱۸/۹۱۱
۳	۴/۱۵۵	۵/۵۳۹	۳۰/۱۹۹	۵/۲۸۳	۷/۰۴۵	۲۵/۹۵۵
۴	۳/۲۹۸	۴/۳۹۷	۳۴/۵۹۷	۴/۸۳۱	۶/۴۴۲	۳۲/۳۹۷
۵	۳/۱۳۰	۱/۱۷۳	۳۸/۷۷۰	۴/۷۸۰	۰/۳۷۳	۳۸/۷۷۰

روش استخراج: تحلیل مؤلفه‌های اصلی

تحلیل مناسب از عامل‌ها تعداد ۵ عامل مشخص به‌عنوان عوامل اصلی اختیار می‌شوند.

در گام بعدی بارهای عاملی، ضرایب همبستگی متغیرها و عواملی که پس از چرخش به روش واریماکس به دست آمده‌اند، مورد تحلیل قرار گرفتند. سپس متناسب با مؤلفه‌های باقیمانده و براساس مبانی نظری و محتوای گزاره‌ها برای پنج عامل نامگذاری به شرح زیر صورت گرفت.

عامل اول: مؤلفه‌های این بعد شامل ۸ گزاره می‌باشد که بعد ارتباط در کلاس درس نامیده می‌شود،

اطلاعات مندرج در جدول شماره ۲ بیان می‌کند که مؤلفه‌های نظری وارد شده در پرسشنامه در ۵ عامل اصلی قابل ساده‌سازی است. این پنج عامل در مجموع ۳۸/۷۷۱ درصد کل پراکندگی متغیرها را تبیین می‌کند. همچنین پس از چرخش عامل اول ۱۱/۳۰۲، عامل دوم ۷/۶۰۹، عامل سوم ۷/۰۴۵، عامل چهارم ۶/۴۴۲ و عامل پنجم ۶/۳۷۳ درصد کل پراکندگی را تبیین می‌کند. سهم عامل اول از سهم سایر عامل‌ها بیشتر بوده و از عامل پنجم به بعد فاصله ارزشی عامل‌ها بسیار کم می‌شود براین اساس و نیز باتوجه به سهولت کار و ارابه

و سؤالات در دو مؤلفه واضح و درهم ریخته قرار گرفته شده است.

بعد پنجم: مؤلفه‌های این بعد شامل ۷ گزاره می‌باشد که بعد رشد دانش‌آموز در کلاس درس نامیده می‌شود، و سؤالات در ۴ مؤلفه اجتماعی، معنوی، عقلانی، و هیجانی قرار گرفته شده است.

بعد دوم: مؤلفه‌های این بعد شامل ۵ گزاره می‌باشد که بعد انگیزش در کلاس درس نامیده می‌شود، و سؤالات در دو مؤلفه مثبت و منفی قرار گرفته شده است.

تحلیل سؤال دوم

میزان همبستگی ابعاد کلاس سالم با مفهوم مدیریت کلاس درس سالم چقدر است؟
به منظور تحلیل سؤال دوم پژوهش از روش آماری همبستگی پیرسون استفاده شده است. مراحل عملیات مربوطه در جداول شماره ۳ و ۴ گزارش شده است.

بعد سوم: مؤلفه‌های این بعد شامل ۵ گزاره می‌باشد که بعد رهبری معلم در کلاس درس نامیده می‌شود، و سؤالات در دو مؤلفه سالم و آسانگیر قرار گرفته شده است.

بعد چهارم: مؤلفه‌های این بعد شامل ۵ گزاره می‌باشد که بعد انضباط در کلاس درس نامیده می‌شود، و سؤالات در ۴ مؤلفه معقول، انعطاف‌پذیر، اعمال واضح قانون و قابل اجرا قرار گرفته شده است.

جدول شماره ۳. آماره‌های توصیفی ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم

تعداد	انحراف استاندارد	میانگین
۱۵	۱۹۳۶۲	۳۱۵۳۹۴
۱۵۰	۳۶۸۴	۲۷۴۰۰ مؤلفه سبک رهبری معلم
۱۵۰	۳۶۳۷	۲۶۸۵۷ مؤلفه رشد دانش‌آموز
۱۵۰	۵۲۰۱	۲۲۶۱۹ مؤلفه انگیزش
۱۵۰	۴۰۹۸	۲۶۲۰۰ مؤلفه انضباط
۱۵۰	۳۸۰۶	۲۷۲۰۰ مؤلفه ارتباط

جدول شماره ۴. همبستگی ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم

مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه	مؤلفه
ارتباط	انضباط	انگیزش	دانش آموز	رهبری معلم	رشد	رشد	کلاس
.۶۰۹	.۶۶۳	.۶۹۲	.۶۳۳	.۶۷۸	.۰۰۰	وضعیت کلاس	همبستگی
					۱	پیرسون	
.۳۹۵	.۵۰۱	.۲۷۵	.۵۴۰	۱.۰۰۰	.۶۷۸	مؤلفه سبک رهبری معلم	
.۳۱۶	.۵۴۸	.۳۰۴	۱.۰۰۰	.۵۴۰	.۶۳۳	مؤلفه رشد دانش آموز	
.۲۰۰	.۴۰۲	۱.۰۰۰	.۳۰۴	.۲۷۵	.۶۹۲	مؤلفه انگیزش	
.۳۱۲	۱.۰۰۰	.۴۰۲	.۵۴۸	.۵۰۱	.۶۶۳	مؤلفه انضباط	
۱.۰۰۰	.۳۱۲	.۲۰۰	.۳۱۶	.۳۹۵	.۶۰۹	مؤلفه ارتباط	
.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	کلاس	
.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰	مؤلفه سبک رهبری معلم	معناداری
.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰	.۰۰۰		
.۰۰۷	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	مؤلفه انگیزش	
.۰۰۰	.	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	مؤلفه انضباط	
.	.۰۰۷	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	مؤلفه ارتباط	
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	کلاس	تعداد
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	مؤلفه سبک رهبری معلم	
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	مؤلفه رشد دانش آموز	
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	مؤلفه انگیزش	
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	مؤلفه انضباط	
۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	مؤلفه ارتباط	

ضریب همبستگی پیرسون $0/692$ است. بین ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس و انضباط کلاس درس سالم رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و رابطه معنی داری بیشتر از $0/99$ است و ضریب همبستگی پیرسون $0/663$ است. بین ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس و ارتباط کلاس درس سالم رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و رابطه معنی داری بیشتر از $0/99$ است و ضریب همبستگی پیرسون $0/609$ است.

اطلاعات مندرج در جداول قبلی حاصل از اجرای آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون بیان می کند بین ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم با سبک رهبری معلم همبستگی $1/678$ و معنی داری $0/001 < \alpha$ وجود دارد و همبستگی پیرسون در این مؤلفه $0/613$ است. همچنین ابعاد سازنده کلاس درس و انگیزش کلاس درس سالم رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و رابطه معنی داری بیش از $0/99$ است و

پس می‌توان گفت با اطمینان ۰/۹۹ همه متغیرهای مورد مطالعه با وضعیت کلاس درس سالم رابطه مثبت و معناداری دارند. تحلیل سؤال سوم تحقیق عوامل استخراج شده تا چه حد قابلیت پیش‌بینی و مدل‌سازی سازه مدیریت کلاس درس سالم را دارند؟

به‌منظور تحلیل سؤال سوم پژوهش از روش آماری تحلیل مسیر برای ترسیم مدل آماری عوامل اثرگذار در کلاس درس سالم استفاده شده است. لیکن ابتدا بایستی خطی بودن داده‌ها جهت برآورد کفایت متغیرهای پژوهش بررسی گردد. جدول شماره ۵ نتایج این تحلیل را نمایش می‌دهد.

جدول شماره ۵. بررسی خطی بودن داده‌ها و پردازش متغیرهای مستقل مورد مطالعه

معناداری	مقدار بحرانی	F میانگین	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل
(a)	۲۹۹.۰۶	۹۹.۲۴۲	۵	۴۹۶.۲۰۸	رگرسیون ۱
.۰۰۰					
	۲	.۴۳۳	۱۴۴	۶۲.۳۸۸	خطا
			۱۴۹	۵۵۸.۵۶۹	جمع

a. (پیش‌بینی‌ها): مقدار ثابت، مؤلفه ارتباط مؤلفه انگیزش، مؤلفه رشد دانش آموز، مؤلفه سبک رهبری معلم، مؤلفه انضباط

b. متغیر وابسته کلاس درس سالم

جدول شماره ۶. رگرسیون برای بررسی رابطه و اثر

مدل	متغیر خارجی	متغیر ورودی
	Enter	مؤلفه ارتباط
		مؤلفه انگیزش
		مؤلفه رشد دانش آموز
		مؤلفه سبک رهبری معلم
		(a) مؤلفه انضباط

a. همه درخواست‌های متغیر وارد شده b. متغیر وابسته کلاس درس

جدول شماره ۷. همبستگی کلی و ضریب تعیین ابعاد مدیریت کلاس درس سالم (خلاصه مدل b)

تغییرات آمارها	درجه	درجه	تغییر مقدار	تغییر مجذور	معیار	انحراف	مجذور	R ² مجذور	R شدت	مدل
سطح	آزادی ۲	آزادی ۱	بحرانی f	همبستگی	باقی‌مانده	تعدیل شده	همبستگی	همبستگی	رابطه	
معنی‌داری	۱۴۴	۵	۲۲۹.۰۶۲	۸۸۸	.۶۵۸۲	۸۸۴	۸۸۸	۹۳۴(a)	۱	
F تغییرات										
	.۰۰۰									

a. (پیش‌بینی‌ها): مقدار ثابت، مؤلفه انگیزش، مؤلفه رشد دانش آموز، مؤلفه سبک رهبری معلم، مؤلفه انضباط b. متغیر وابسته کلاس درس سالم

اطلاعات مندرج در جدول شماره ۷ بیان می‌کند
 که ۰/۸۸۸ از ابعاد کلاس درس با مؤلفه‌های کلاس
 درس سالم قابل تبیین است. در واقع متغیرهای مورد
 مطالعه (عامل‌ها) بطور کاملاً معنی‌داری متغیر وابسته
 مورد نظر را پیش‌بینی می‌کند. جدول شماره ۸ نیز
 رگرسیون ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم را
 نمایش می‌دهد.

جدول شماره ۸. رگرسیون ابعاد سازنده مدیریت کلاس درس سالم

مدل	همبستگی		مقدار t	معنی‌داری	فاصله اطمینان %۹۵ برای B		همبستگی			Collinearity		
	استاندارد نشده	استاندارد شده			حد بالا	حد پایین	جزئی	نیمه	حد قابل قبول			
۱	B	انحراف خطا	Beta		حد	مرتب	جزئی	نیمه	حد قابل قبول	VIF		
مقدار ثابت	۸۵۶	۰۵۱۶	۰۶۵۸	۰۱۰۰	۸۷۷	۰۱۶۵						
مؤلفه سبک رهبری معلم	۰۳۵۸	۰۱۸۸	۰۲۵۸	۰۲۳۸	۰۰۰۰	۰۹۸۷	۰۷۲۹	۰۶۷۸	۰۵۱۷	۰۲۰۲	۰۶۰۹	۱۰۶۴۲
مؤلفه رشد دانش‌آموز	۰۹۰۷	۰۱۹۲	۰۱۷۰	۰۷۲۹	۰۰۰۰	۰۵۲۸	۰۲۸۶	۰۶۳۳	۰۳۶۷	۰۱۳۲	۰۵۹۸	۱۰۶۷۳
مؤلفه انگیزش	۰۶۳۸	۰۱۱۴	۰۴۴۰	۰۳۳۱	۰۰۰۰	۰۴۱۲	۰۸۶۴	۰۶۲۹	۰۷۶۷	۰۳۹۹	۰۸۲۳	۱۰۴۱۵
مؤلفه انضباط	۰۷۸۳	۰۱۷۱	۰۱۶۶	۰۵۶۸	۰۰۰۰	۰۴۴۴	۰۱۲۱	۰۶۶۳	۰۳۵۶	۰۱۲۷	۰۵۹۰	۶۹۵٫۱
مؤلفه ارتباط	۰۵۹۶	۰۱۵۷	۰۳۱۴	۰۱۸۷	۰۰۰۰	۰۲۶۸	۰۹۰۵	۰۶۰۹	۰۶۴۷	۰۲۸۴	۰۸۱۸	۱۰۲۲۲

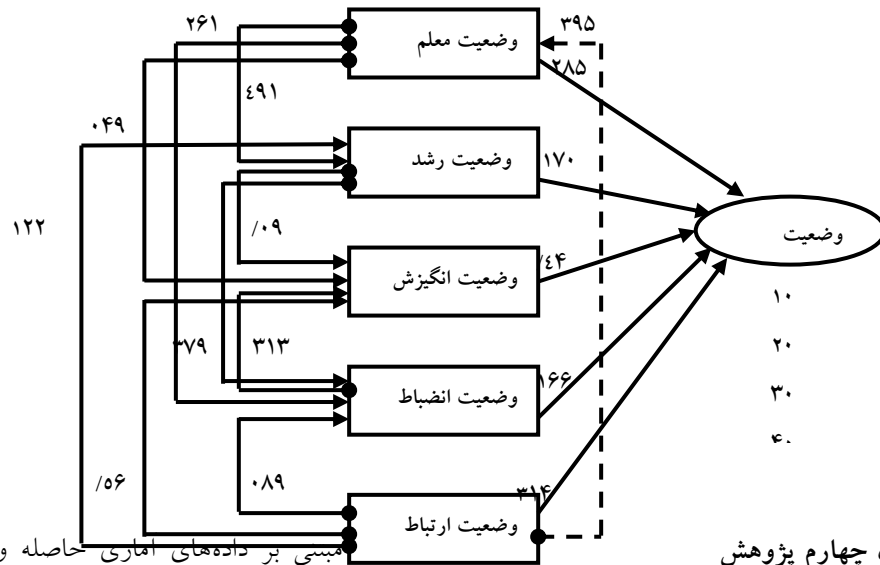
a. متغیر وابسته کلاس درس سالم

معادله رگرسیون استاندارد β :

$$\begin{aligned} & \text{(توجه به وضعیت رشد * ۰/۱۷۰) + (وضعیت معلم در} \\ & \text{کلاس * ۰/۲۵۸) = مدیریت کلاس درس سالم} \\ & \text{(وضعیت ارتباط * ۰/۳۱۴) + (وضعیت انضباط * ۰/۱۶۶) +} \\ & \text{(انگیزش در کلاس * ۰/۴۴۰)} \end{aligned}$$

اطلاعات مندرج در جدول شماره ۸ حاصل از
 اجرای آزمون آماری رگرسیون بیان می‌کند که همه
 متغیرها توان پیش‌بینی کلاس درس سالم را دارند و
 معادله رگرسیون وضعیت کلاس درس سالم براساس
 میزان استفاده از ابعاد کلاس درس سالم را می‌توان
 بصورت زیر نوشت:

مدل مدیریت کلاس درس سالم با روش تحلیل مسیر همبستگی ابعاد کلاس درس سالم را نشان می‌دهد:

تحلیل سؤال چهارم پژوهش

مدل نظری مدیریت کلاس درس سالم چگونه است؟
 الگوی مفهوم‌سازی به منظور آشکار سازی خصیصه
 مکنون مدیریت کلاس درس سالم، مدل نظری زیر
 طراحی گردید.

معلمان نوسانات صدای خود را در حالت بالا و پایین کنترل کنند.		
معلمان به دانش‌آموزان درست احترام می‌گذارند تا دانش‌آموزان خودشان را مطرح کند.		
معلمان برای تکمیل کلمات از اشارات دست استفاده کنند		
معلمان کمک می‌کنند افکار گویندگان کامل شود.		
معلمان در حال صحبت کردن با دانش‌آموزان مستقیماً به آنها نگاه می‌کنند.	واضح	مدیریت
معلمان علاقه دارند به صحبت کردن دانش‌آموزان گوش فر دهند.	ارتباط	کلاس
معلمان نکات کلیدی را تکرار می‌کنند.		درس
معلمان با سروصداها خیلی راحت تمرکزشان بهم می‌ریزد.	درهم ریخته	سالم
معلمان دانش‌آموزانی که از لحاظ پوست، لهجه و ملیت با خودشان متفاوت هستند را پست تر نمی‌دانند.		انگیزش
معلمان سعی در یادگیری زبان‌های دانش‌آموزان از فرهنگ‌های مختلف دارند.	مثبت	
معلمان فکر می‌کنند بعضی از رشته‌ها برای دختران مناسب نیستند.		
معلمان نسبت به دانش‌آموزانی که از مناطق فقیر هستند احساس منفی ندارد.		
معلمان معتقدند دخترها کمتر از پسرها منحرف می‌شوند.	منفی	
معلمان از فرصت‌هایی که به اقلیت‌های قومی می‌دهند می‌رنجند.		
معلمان از گروه‌های قومی با رفتارهایی با سبک بخصوص حمایت می‌کنند.		
معلمان به دانش‌آموزان در انجام کارهای بزرگ(مانند انجام پروژه‌های تحقیقاتی کمک می‌کنند.	سالم	رهبری
معلمان به دانش‌آموزانشان افتخار می‌کنند.		
معلمان می‌خواهند در حل مشکل از روش‌های دیگری استفاده کنند.		
معلمان می‌خواهند کار کمتر با کیفیت بالاتر انجام شود.		
معلمان به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند آنچه را دوست دارند انجام دهند	آسانگیر	
معلمان معتقدند که نباید روی اعمال دانش‌آموزان قضاوت کرد زیرا انگیزه‌های درونی آنها قابل فهم نیستند.	معقول	انضباط

انعطاف‌پذیر	معلمان برای حذف رفتار بد تنبیه را بعنوان راه صحیح بر نمی‌گزینند.
اعمال واضح قانون	معلمان رفتار دانش‌آموزانی که در وضعیت بحرانی قرار دارند را به دانش‌آموزان دیگر انتقال می‌دهند.
قابل اجرا	معلمان در برابر دانش‌آموزانی که ترس از امتحان دارند به آنها توجه نموده و در عین حال از آنها امتحان می‌گیرند. معلمان معتقد هستند حجم کار بالا لازم است ولی اگر کمتر باشد بهتر است.
رشد اجتماعی	دانش‌آموزان علاقه به ایجاد گروه‌های مستقل دارند.
دانش‌آموز	دانش‌آموزان از محدودیت‌ها آگاهی دارند. دانش‌آموزان به آنچه که دیگران می‌گویند گوش می‌دهند.
معنوی	دانش‌آموزان از معلمانشان انتظار بخشش خطاهایشان را دارند.
عقلانی	دانش‌آموزان با علاقه گروهی ارتباط برقرار می‌کنند. دانش‌آموزان اعتقاد به وجود نیروی بالقوه در درونشان دارند.
هیجانی	دانش‌آموزان جنسیت خود را پذیرفته‌اند.

فرعی پژوهش همبستگی بین هر پنج عامل شناسایی شده با یکدیگر نیز محاسبه گردید.

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش با یافته‌های ریموند ام. ناکامورا (۲۰۰۰) همخوانی زیادی دارد. وی نیز در پژوهش خود پنج بعد سبک رهبری معلم، رشد دانش‌آموز، ارتباط، انگیزش و انضباط در کلاس درس سالم را به‌عنوان مؤلفه‌های مدیریت کلاس درس سالم عنوان نموده است. همچنین کارتر (۱۹۸۷)، میلر و سیمونس (۱۹۹۶)، نلسون (۱۹۹۶)، قنبری (۱۳۷۷) و خیاط (۱۳۸۱) در پژوهش‌های خود در بعضی از ابعاد کلاس درس سالم به نتایج مشابه با پژوهش اخیر دست یافته‌اند. در مجموع می‌توان تأکید نمود که این حق طبیعی کودکان و دانش‌آموزان است که در سیستم‌های رسمی آموزش، از محیطی انسانی برخوردار باشند. این محیط باید به‌گونه‌ای باشد که امکان رشد همه جانبه آنها را تا بالاترین ظرفیت‌های هر یک مهیا سازد. در این پژوهش به فرایند ایجاد چنین محیطی، مدیریت کلاس درس سالم اطلاق شده و ابعاد سازنده این فرایند نیز به وضوح معرفی شده است.

منابع

- خیاط جدیدی، معصومه. (۱۳۸۱). بررسی

تحقیق حاضر با هدف ارایه مدل نظری جهت استقرار مدیریت کلاس درس سالم صورتبندی شده است. پس از بررسی سوابق تحقیقات انجام شده و تئوری‌های مربوط، ۷۵ مؤلفه شناسایی و در قالب یک پرسشنامه در مقیاس فاصله‌ای تنظیم و اجرا شد. نتایج نشان می‌دهند، کلاس درس سالم با ۱۴ مؤلفه اساسی در ۵ عامل قابل مدل‌سازی است که عبارتند از: بعد ارتباط (واضح و درهم ریخته)، بعد انگیزش (مثبت و منفی)، بعد سبک رهبری معلم (سالم و آسانگیر)، بعد انضباط (معقول، انعطاف‌پذیر، اعمال واضح قانون و قابل اجرا) و بعد رشد دانش‌آموز (اجتماعی، معنوی، عقلانی و هیجانی). همچنین مطابق آماره رگرسیون، مدیریت کلاس درس سالم با سبک رهبری معلم ۰/۲۸۵، با رشد دانش‌آموز ۰/۱۷۰، با انگیزش ۰/۴۴۰، با انضباط ۰/۷۸۳ و با ارتباط ۱/۵۹۶ دارای همبستگی می‌باشد. آماره تحلیل مسیر نیز در قالب یک مدل نشان داد که هر یک از پنج عامل تا چه حد توان پیش‌بینی مدیریت کلاس درس سالم را دارا می‌باشند. همچنین به عنوان نتایج

غیرانتفاعی شهرستان شیراز از دیدگاه معلمان. پایان نامه

کارشناسی ارشد چاپ نشده، شیراز: دانشگاه شیراز.

- Carter, M. (1987). *A model for effective school discipline*. The Phi Delta Kappa Foundation.

- Miller, D., Telljohann, S. ,& Symons, C.(1996). Health education in the elementary and middle- school level. Madison, WI: Brown & Benchmark.

- Nakamura, Raymond M. (2000). *Healthy Classroom Management*. Wadsworth /Thomson Learning. Canada.

- Nelson, J. (1996). *Positive discipline*. New York: Ballantine book

رابطه بین سلامت سازمانی با اثربخشی در مدارس

راهنمایی دخترانه شهر تهران در سال تحصیلی ۸۰-

۸۱. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه تربیت معلم.

- راگ، ادوارد کنراد. (۱۳۸۱). *مدیریت کلاس درس*. ترجمه فاطمه کریمی. رشت: دانشگاه گیلان.

- رثوفی، محمدحسین. (۱۳۷۷). *مدیریت رفتار کلاسی*. مشهد.

- قنبری کوهنجانی، فرزاد. (۱۳۷۷). *بررسی وضعیت سلامت سازمانی مدارس متوسطه دولتی و*

Quarterly Journal of Educational Psychology
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 1, No. 2, spring 2010, No 2

Presenting a Conceptual Model for Establishing Healthy Classroom Management

Khalkhali. Ali*¹, Soleymanpour. Javad², Fardi. Masoumeh³

1, 2) Faculty member of Islamic Azad University. Tonekabon Branch.

3) M.A Islamic Azad University Tonekabon Branch

*Corresponding author: Khalkhaliali@yahoo.com

Abstract

This study aims to provide a conceptual model for establishing healthy classroom management in schools. After reviewing the literatures and related theories, 75 components were selected and designed and in an interval scales questionnaire. The internal validity in all aspects of the questionnaire according Cronbach's alpha was above 90 percent. Research sample consist of 150 teachers from public schools in Rasht province that randomly chosen by relative sampling method. For Data analysis, Conceptualization process, factor analysis and regression analysis method were used. Factor analysis results showed that healthy classroom with 14 components can be modeled in five principal factors that include: relationship dimension (obvious and cast), motivation (positive and negative), teaches leadership style (healthy and easily), discipline (reasonable, flexible, clear applicable and lawful) and the growth of students (social, spiritual, intellectual and emotional). Also, according to Pearson regression, healthy classroom management has correlation with teacher leadership style 0/258, the growth of the student 0/170, motivation 0/440, discipline 0/783 and communication 0/569. Also the path analysis model showed that how much each of the five factors can predict healthy classroom management. As lateral finding, the correlation between each identified five factors was calculated.

Keywords: Healthy classroom management, Teacher's leadership style – student growth.